

**Noot bij Hof 's-Gravenhage 30 november 2010, 200.022.658/01; 290865/HA ZA 07-2131
(Hansgrohe AG tegen Tiger Nederland B.V.)**

Inleiding

1. Op 30 november 2010 heeft het hof 's-Gravenhage een dogmatisch interessant arrest gewezen in de zaak van Hansgrohe AG tegen Tiger Nederland B.V. (lees het arrest [hier](#)). Het gaat in deze zaak onder meer om de vraag of Tiger met het verhandelen van de hand-regendouche genaamd "Niagara" inbreuk maakt op het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe. De rechtbank heeft de vorderingen van Hansgrohe afgewezen. Uitgaande van een beperkte beschermingsomvang van het modelrecht, was de rechtbank van oordeel dat de "Niagara" van Tiger een andere algemene indruk wekte dan het modeldepot. Ook op basis van de andere door Hansgrohe ingeroepen grondslagen werd geen inbreuk aangenomen.
2. Het hof komt echter tot een andere conclusie en neemt wel inbreuk aan. De dogmatische overwegingen die leiden tot dat oordeel zijn interessant en in mijn optiek zelfs verrassend. In deze annotatie zal ik uitsluitend ingaan op de overwegingen van het hof met betrekking tot de relevantie van stijl/mode/trends in het modellenrecht.

Stijl/mode/trend

3. Het hof is van oordeel dat aan de omstandigheid dat bepaalde elementen van een model als uiting van een bepaalde stijl of trend kunnen worden beschouwd, althans onder de vigeur van de Gemeenschapsmodellenverordening, als zodanig géén betekenis toekomt.¹ Ter onderbouwing van zijn oordeel verwijst het hof naar een uitspraak van het Gerecht (van de EU) van 22 juni 2010 (T-153/08). Volgens het Gerecht is het incorporeren van een bepaalde trend in een model niet relevant voor de beoordeling of het model al dan niet het vereiste individuele karakter bevat.
4. Vervolgens lijkt het hof zichzelf tegen te spreken. Het hof concludeert namelijk dat *"wel moeten worden aangenomen dat, voor zover een Gemeenschapsmodel elementen bevat die kunnen worden beschouwd als een uiting van een bepaalde stijl of trend, het model in zoverre geen bescherming geniet, omdat in dergelijke elementen geen eigen karakter is belichaamd."* Met andere woorden, stijlelementen in een model zijn volgens het hof tóch relevant bij het vaststellen van de beschermingsomvang.
5. Tot zover, ondanks de ogenschijnlijk contradictie, kan ik me vinden in het arrest van het hof. Stijl kan zich weliswaar uiten in bepaalde concrete vormgevingselementen, zoals bijvoorbeeld het gebruik van blank afgewerkt beukenhout onderdeel is van de "Scandinavische sobere stijl"², maar per definitie ontstijgt de stijl van een product de concrete vormgeving ervan. Het is dan ook de gangbare leer dat auteursrechtelijke en modelrechtelijke bescherming van stijl, mode of trends niet mogelijk is.

---

¹ R.o.v. 8.

² Rechtbank 's-Gravenhage, 7 februari 2007, HA ZA 04-3563. Stokke A.S. & Stokke Nederland B.V. & Peter Opsvik tegen Fikszo B.V. & H3 Products B.V., B9 3423.

6. Pas als *binnen* bepaalde stijl een concreet werk is gecreëerd, dan kan er uitsluitend voor die bepaalde *concrete* vormgeving auteursrechtelijke en modelrechtelijke bescherming worden ingeroepen. Ik verwijs naar de verhelderende woorden van AG Asser bij HR 29 december 1995, NJ 1996, 546 (Decaux/Mediamax): “Het claim-obscuur van Rembrandt, het pointillé van Seurat, het crescendo-piano subito van Beethoven, de vallende tertsen van Brahms, de oneindige herhaling van een voorstelling van een Droste-doos en de baksteen-ornamentiek van de Amsterdamse school, zij zijn zonder enige twijfel de vruchten van een idee, een concept, maar geen “werk” dat auteursrechtelijke bescherming verdient. De afzonderlijke schepping waarin zij zijn toegepast, zijn dat wel voor zover althans zij voor het overige voldoen aan de eisen die gelden voor de erkenning van een voortbrengsel als “werk”.”
7. Het hof lijkt echter vervolgens af te wijken van de heersende leer. In r.o.v. 15 oordeelt het hof dat “Tiger niet aannemelijk heeft gemaakt dat reeds sprake was van een trend als door haar bedoeld op het moment waarop zij haar Niagara op de markt bracht en bescherming van haar door model door Hansgrohe werd ingeroepen (...)”. Met deze overweging geeft het hof er blijk van dat naar zijn oordeel de trendsetter bescherming voor zijn eigen stijl zou toekomen. Sinds het eerder aangehaalde arrest Decaux/Mediamax weten we echter dat het enkele ontwikkelen of inzetten van een nieuwe mode of stijl geen bescherming krachtens het auteursrecht- of modelrecht toekomt (geen bescherming voor de trendsetter dus) en dat derhalve moet worden onderzocht of – mede gelet op de mode, trend of stijl op het onderhavige terrein – door de beweerdde inbreukmaker voldoende afstand is genomen en met zijn ontwerp op voldoende eigen wijze uiting heeft gegeven aan de vigerende mode.
8. Het had naar mijn mening op de weg van het hof gelegen om feitelijk vast te stellen of het idee van de hand-regendouche al dan niet een uiting is van een stijl/mode of trend. Zo ja, dan kan het toepassen van deze trend ook onder het modelrecht geen bescherming toekomen, zelfs niet als Hansgrohe inderdaad de eerste was met een hand-regendouche (zie HR Decaux/Mediamax). Dat betekent dus dat de elementen die een concrete uitwerking om te komen tot een hand-regendouche, zoals bijvoorbeeld het hebben van een grote douchekop, ook niet beschermd zijn en vrijelijk mogen worden toegepast.
9. Anders dan het hof, wellicht op instigatie van het door Tiger gevoerde verweer, overweegt, is er geen sprake van “verwatering” of “afbrokkelen” van beschermingsomvang door latere navolging. De vormgevingselementen die de stijl/mode/trend tot uiting brengen doen zulks reeds vanaf het moment van creatie. Vanaf dat moment zijn deze elementen dan ook onbeschermd. Of de stijl/mode/trend al dan niet navolging ondervindt is mijns inziens volstrekt irrelevant. Ook stijl, mode en trends die niet worden nagevolgd worden immers ook niet auteursrechtelijk en modelrechtelijk beschermd. Stijl is stijl of deze nu populair is of niet.

Conclusie

10. Het arrest van het hof vraagt om cassatie. Of de uitkomst van de zaak daarmee uiteindelijk anders zou worden, laat ik onbesproken bij gebrek aan feitenkennis. De dogmatische onderbouwing van het arrest zou er echter wel gebaat bij zijn.

WM